

Ræðandi spor

Oddagrein

TAÐ eydnaðist SEV leiðsluni at samføra umboðsnevndina í felagnum um at tað er rætt nú at halda fram við Eids ættinni. Og tað í óbroyttum líki. Eitt uppskot um at biða og kanna málið nærri bleiv við stórum mennta felt.

MONG spurtarfein hava annars verið sett við hesa verkætlan. Utlandsir, eins og færoyskir serfrøðingar - t.d. Elsam, Bental og okkara egna orkarað - hava vist, at henda verkætlan er ikki hin besta. Hverki teknliga ella fíggarliga. Tað fanst var undir Eids ættinni, mælt mest sum allir serfrøðingar til at biða og at kanna aðrar møguleikar. Landsmyndugleikarnir vóru meira enn ivasamir. Ein menntu av by- og bygdaráðslunum atkvæddi fyrri at ættin skuldi ikki setast í verk, ella átti at biða.

Vist var á, at ov lítil orka fekk burtur úr hesi stóru lög. T.d. verður ikki ein dropi av upprunliga Eidsvatninum til elorku, tí uttátt er oman fyrri vatnið. Fálhæddin er ov lítil. Tískil var prísurin - búskaparliga og umhvervisliga - alt ov høgur afturimóti tí, sum fekk burtur.

OMANA at hetta visti tað seg, at SEV hevði gjørt ein sáttmála við byggfelagið Højgaard & Schultz. Ein sáttmála, sum bar í sær, at arbeiðið skuldi gerast fyrri rokning.

MEN SEV leiðslan var hverki at hegga ella stinga í. Og hon hevði esini skultsveinar í politiska heiminum. Á veg úr landsstýrinum, skrivaði táverandi - og núverandi - landsstýrismadurin í orkumálum, Elif Samuelson, undir loyvi at fara í gongd. Hetta hóast Landsstýrið tað mest var at rokna sum eitt »formetningsministerium«, tí val stóð fyrri durum. Og SEV leiðslan legði ikki á bóðin. Teru for í gongd við eina ta størstu verkætlan í okkara seg. Í eini tíð, ta búskapurin var ovurhitaður, arbeiðskraft bleiv innflutt í Túsundtali og bleiv lænt sambært gullast taksum.

URSUTÍÐ kenna vit - tað var syndarligt. Utbyggingin, sum upprunliga skuldi kosta nákað oman fyrri 200 milliónir, gjerdist nógv dyrra: SEV sigur goða 1/2 milliard aðrenn rentur, onnur halda at venligi prísurin var nærri hælari milliard. Og orkan? Jú, elframleiðslan úr vatnorku er vaksan umleið 1/4. Við øðrum orðum: Fyri eina upphædd millum eina hálva og eina heila milliard, hevur SEV fingið umleið 20 mio. kilowatt timar árliga.

FYRI at koma um hesa fíggarliga og orkuliga katastrofu - skuldi hja SEV nærkaðst milliardini - varð el-prísurin av álvara skrivaður upp. Já, okkara el-prísur man vera rekord í idnaðarlandum.

MEN ikki nógv mikil við tí. SEV leiðslan var fullgreið yvir, at ongr politiskir myndugleikar í bræði fóru at tora at loyva SEV at taka upp lan til slík katastrofu-projekt. Tí var neyðugt hja SEV at vera so í bandi, at lantoka so at siga ikki var neyðugt. Og tí var el-prísurin hildin á rekord stæði, so SEV kundi rækka einum tveysíttíðum milliónaryrskoti á hv. í m. á. Við hesum tók SEV sær ein rætt, sum annars bara Løgting og kommunur hava at útskriva skatt. Tí annarsleids kann hetta ikki metast, ta hugsað verður um, at SEV hevur eitt de facto monopol.

OLL kunnu vit mynda okkum, hvussu staðan hja húsarhaldum og ikki minst vinnulivi hevði verið, um el-prísurin var t.d. ein tridjungi minni enn hann er nú.

MEN, sum sagt, tað eydnaðist SEV leiðsluni at samføra umboðsnevnd felagsins um, at tað var betri at fara undir enn eitt bygging í Eysturroy, enn at lækka el-prísir munandi.

LEIÐSLAN í SEV fari fram, at vatnorkan ger okkum minni heft at innfluttan olju, at oljuverk fremja vakstrarhúsná og at vatnorka sum frálíður er biligan.

TIL hetta er at siga, at tað er rætt at vatnorka minskar um tórin á oljuinnflutningi. Men hvørt tað er rætt, nú at gera eina lög á fyrilis 110 milliónir, fyr at spara 3 milliónir í oljuinnflutningi árliga, fara vit at ivast í. Fyri stuttum eru komnar fram kanningar, sum benda á, at vatnorkuverk í subarískum øki daka eins nógv og kolakraftverk. Harafturat er mangt, sum bendir á, at vit standa á einum orkupolitiskum vegamoti. Nevnt kann el-kabalin úr Íslandi til meginlandi, naturgass úr færoyskum øki ostr. Alt talar sostatt fyrri, at rættari hevði verið at biða við hesi lög. So kundi SEV gildið nýður skuld og lækkað el-prísir munandi.

OG spurningurin er, hvørt ongr myndugleikar eiga at góðkenna hesa ættan. Fleiri leiðandi politikarar úr Javnaðarflokkinum - m.a. bæði Marita Petersen og Joannes Eidesgaard, fyrrverandi og núverandi formaðurin, men eisini politikarar úr aðrum flokkum, hava fært fram, at latan er at fara undir hesa verkætlan. Tey hava ivast í sjálvan verkætlanini og ikki minst vist á, at farur ikki er á fleiri utbyggingum, nú streymingulán er so nógv minnað. Fyri tíð síðan segði verandi landsstýrismadur í fíggarimálum, at hann ikki helt tað vera rætt, at fara undir Eids, sum staðan er. Men um hann síðan hevur broytt stæðu vita vit ikki.

HYGGJA vit í samgonguskjalið hja nýggja hægarsamgonguni, sær heldur ikki á hesum øki gott út. Har stendur, at samráðingar skulu takast upp við SEV um vatnorkuutbyggingina við atliti til at avmarka oljuinnflutningin. Og landsstýrismadurin í orkumálum er tann sami, sum á sinni var taddur at Eids í ættinni.

SO ta samgongan fassar um at lækka kostnaðarstæði, sýnist tað ikki sum el-prísurin fer at verða eitt av amboðunum.

SPORINI ræða.

Sosialurin

Brýtur Føroya Landsstýri landsins lógir?

Viðmerking

Sverre Midjord
skrivar

Henda spurningin seta vit, sum sita og hyggja at tí leiki, sum nú fer fram her á landi, tí tað, sum nú kemur fram í færoyskum fjølmiðlum um hvussu færoysk lóg-gáva verður sett til viks, og at tann rættur sum tað færoyska tryggingarsambandið eigur sambært lóg, so kann ein halda tað vera beint ella ikki, at tryggingin hevur einkarrætt, men tað er verandi lóg, og lógin skal haldast, men sambært teimum upplýsingum, sum eru

komnar fram, so verður lógin brotin, og frá Tinganesi verður einki gjørt fyrri at rætta upp á hetta, tvørturimóti, so fjálga teir um tað lógloysi, sum fer fram, við ikki at svara Tryggingarsambandinum upp á teirra fyrispurningar hesari sök viðvíkjandi.

Við lógtingslóg er givin Tryggingarsambandinum einkarrættindi upp á tryggingar her á landi, og hetta veit væl Føroya Landsstýri, men sama landsstýri veit eisini av, at útlendingar, sum eru komnar at gera kanningar viðvíkjandi oljuvinnu í Føroyum, teir við-urkenna ikki færoyska lóg við tað at teir ikki vilja tryggja í okkara tryggingarsambandi. Og sjálvt um Føroya Landsstýri er gjørt vart við hetta lógarbrot, so er har drepani tógn, teir lata sum einki, men lata lógarbrotið fara fram. Tryggingarumboðið segði í útvarpinum, at teir høvdu gjørt landsstýrinum vart við hetta, men at teir einki svar høvdu fingið, og teir biðaðu framvegis eftir svari, og

meðan teir biða, so gera tær donsku fyriteikurnar sum teimum lystur á hesum økinum. Heldur hetta fram, so má sigast at lógarbrotni á tryggingarvæðinum eru fram við góðkenning Føroya Landsstýrisins.

Og tað tykist sum hetta bara er byrjanin, tí tað er komið mærl fyrri oyráð, at á tí fakfelagsliga økinum, har talan verður um gjöld skrásett í sáttmála, um vaktarskifti og onnur við, har tykist longu nú at taka seg upp ósemja um, hvør vilt arbeiðstakararnir teir út-lendsku vilja góðkenna færoysk viðurskifti. Um hetta verður gongdin, so verður tað skjótt, at færoyska sam-felagið verður sett uttanfyri, ikki bara á tí lógarstæða økinum, men eisini á einum meguligum oljuvinnuøki.

Tað er eingin loyna, at vit færoyingar hava verið undir einum trýsti frá donskum myndugleikum nú í mong ár. Vit samtyktu eina bankakanning, men eftir trýsti frá donsku myndugleikum bleiv hetta broytt, og nú verður færoysk lóg-gáva bert

sett til viks fyrri at tekkjast donskum myndugleikum.

Við tí tógn, sum ræður í Tinganesi, eri eg komin til ta niðurstøðu, at her er nákað, sum ikki ruggar rætt.

Tí seti eg ein beinleiðis spurning til forstjóran í Tinganesi: Hvørja tilráðing hevur forstjórin givið Føroya Landsstýri í hesum fyrri tann vanligu færoyingini avgerandi máli, skyldu okkara og útlendinga at halda lóggávu samtykta á Føroya Løgtingi?

Ella er tað so, at hetta álvarsamalt slett ikki er við-gjort av Føroya Landsstýri? Føroya fólk hevur rætt til at fáa hetta at vita, og Føroya Landsstýri hevur skyldu at svara.

Tí verður henda lógin ikki fylgd, so ræður lógloysi her á landi.

Sverre Midjord

P.S. Gælder forsikrings-loven ikke for danske foretagender på Færøerne?

J/A/S/P/I KETLAR

Teir væl-umtókta ketlarnir eru á goymslu

Bæði dupultir og einkultir

Skulu tygum hava nýggjan ketil, so tósið við okkum og fáið eitt gott tilboð. Vit hava serkørt fólk, ið geva eina skjóta og góða tænastu.

— Alt tilfar til litaverk og sanitet fæst hjá okkum.

MARIA POULSEN & Co

Smyrilsvetur 8 - Tlf. 12000

Hugsar tú um at keypa ella selja bát

Vinarliga ring ella send okkum eitt fax

BATASOLAN

Sundsvetur 11, FR-100 Tórshavn
Tlf. 17789, Fax 16789
Fartlf. 88910 / 87910

Skráseting Føroya
hevur í dag skrásett niðan-fyri standandi fráboðan:

Skrásetingar-nr.
P/F 912 P/F D. J.
Vilhelm, 900 Vágur

Viðtøkur broyttar:
07.05.1996

Nýtt navn: Sp/F D. J.
Vilhelm

Skráseting Føroya
tann 27. juni 1996
Kristin Balle

Summarfrí

Prentsmiðjan er stongd frá 15. juli til 13. august vegna summarfrí.

Einars Offsett

Heysbreyt 14
tlf. 15193 - fax 11533

Deyvafelag Føroya

Skrivstovan í Deyvahúsinum »Effata«, Íslands-vegur 10 B, er opin mánadag-fríggjadag kl. 9-13. Telefon 17597. Telefax 13609. Teksttelefon, ring 0032 og bið um 16929. Limafundur hvørt mána-kvöld kl. 19-23.

Epileptikarafelag Føroya

Postadr.: MBF-húsið, Íslandsvegur 10 C. Felagið hevur ikki fasta skrivstovu, men samband við felagið fæst á tlf. 13978 (Randfríð), ella tlf. 12048 (Lars).